దయ్యం కుదిర్చిన సంబంధం

శ్రీ కాసుఖేల నరసింహారావు

ఇంకా నెల రోజులకు కాలేజీ మూస్తారనప్పట్నుంచే, మా నాన్న సెలవులకు ఇంటికి రావల్సిందని జాబులు వ్రాయడం ప్రారంభించేరు. ఒక్కగా ఒక్క కూతుర్ని వెళ్ళక పోతే, అమ్మా నాన్న దిగులు పెట్టుకుంటారు. వెళ్ళితే ఆ పల్లెకొంపలో దినమంతా ఎలా గడపాలో తికమకలు పడాలి. అమ్మా, నాన్నలతో నాలుగు రోజులు గడపడం అంత కష్టం కాదు కానీ, వెళ్ళింది మొదలు పెండ్లి విషయం ప్రస్తావిస్తారు. పెండ్లి చేసుకోకుండా వుండి పోదామని ఎన్నడూ అనుకోలేదు. కానీ ఎవ్వరైనా ప్రేమించి చేసుకుందామని నా ఉద్దేశ్యము. అదేం ఖర్మమో కానీ, మా స్నేహితుల్లో చాలామంది ఎవర్నో ఒకర్ని ప్రేమిస్తూనే వుంటారు, నాకు మాత్రం ఎవ్వరూ దొరకలేదు. అసలుకు లలితక్కూడా జాబులు వస్తూంటాయి. ఆ అబ్బాయి లలిత మేనమామ కొడుకేనట. పూర్వజన్మలో ఏం పాపం చేసేనో కానీ నాకు మేనమామే లేడు మేనమామ కొడుకంటూ ఒకడుండడానికి. తమాషా ఏమిటంటే మాలో కంతా అంటే మా స్నేహిత బృందంలో కంతా, నేను అందగత్తెను. ఆ మాట నేనుగా చెప్పే మీకు కొంచెం వింతగా మాటాడుతున్నానని పిస్తుందేమో కానీ ఈ విషయంగా భేదాభిప్రాయం లేదంటే నమ్మండి. ఆ మాటని చెప్పి నాకు కొంచెంకూడా గర్వం లేదు సుమండీ. పొగరు అంతకుముందిరే లేదు. అప్పుడప్పుడు నా అందమే నా శత్రువు అనిపిస్తుంది నాకు. ఏమంటే, నన్ను ఆకర్షించాలంటే నిజంగా అందగాడే రావాలి. సాధారణంగా అందంగా వుండే పురుషులకి కొంచెం మెదడు తక్కువ. అటువంటి వాళ్ళకు నన్ను వల్లో వేసుకోవాలన్న ఆలోచనే కలగదు. ఉన్న సంగతి చెప్పేను అంతే.

పెళ్ళి విషయం వదిలి ఎంతదూరం వచ్చేసేను! నా అందం విషయంగా ఆలోచన కలిగిందంటే ఇంకోటి తల కెక్కదు. మా నాన్న అమ్మా పెండ్లి విషయం ప్రస్తావిస్తారని చెప్తూ చెప్తూ ఇందులోకి దూకేను కదూ? వాళ్ళు ఆ ప్రసక్తి తెస్తారని వాళ్ళమీద నా కెన్నడూ కోపం లేదు. కోపం ఎప్పుడంటే వచ్చేది? ఏదో మాట వరసకి నేనింకా చదువుకోవాలి ఇప్పుడప్పుడే పెండిమాట తలపెట్టకండని అనగానే, ఇక ఆ వూసే ఎత్తరు. నాకు వొళ్ళు మండి పోతుంది వీళ్ళ అబ్బాయి వాళ్ళ అబ్బాయి, చుట్టుపక్క గ్రామాలలో కొంచెం మోతుబరీ ఆసాములు అనుకున్న ప్రతివాళ్ల అబ్బాయి నన్ను పెండ్లి చేసుకోడానికి సంసిద్ధంగానే ఉన్నారనీ, నేను సరేనంటే పెండి అయిపోతుందని మా నాన్న అంటారు. మరి, ఈ పిచ్చి వెధవలెవ్వరూ కూడా ఒక్క జాబైనా రాయలేమా అని? జాబులు రాయకపోతే పోనీ మా నాన్న చెప్పే జాబితాలోనుంచి అర్థసుపక్షంగా అరడజను మందైనా మద్రాసులోనే, ఇక్కడా అక్కడా చదువుతున్నారు. వచ్చి నన్ను పలుకరించి నా స్నేహం కూడా అభిలషించినవారు కారు. ఇటువంటి చచ్చు వాజమ్మలను పెండ్లి చేసుకోవాలట పెండి!

ఇంతకీ, సెలవులకు వెళ్ళకపోతే మా నాన్న నన్ను వుండనిచ్చేటట్టు లేదు. వెళ్ళక తప్పలేదు. ఆఖరికి బయలేరేను. వీలున్నంతవరకు మాఘుమ్, వీలే, షా, వెల్సు పుస్తకాలతోటి ట్రంకు పెట్టెను నింపేసేను. మొపాసా పుస్తకాలను అడుగున పడేసేను.

మా వూరు చెప్పేసుగా శశాకొండ అని. అక్కడకు చేరాలంటే రైలక్కి, కారెక్కి, బండెక్కి వెళ్ళాలి. మా నాన్న ఒంగోలు రైలు స్టేషనుకు వచ్చేరు. నన్ను చూడగానే, ఆయన కంఠంలో కన్పించిన పితృవాత్సల్యం నాలో అనేక విధమైన వూహాలు కలించేయి. నేనంటే, అంత ప్రేమ వున్నందుకు మా నాన్నమీద నాక్కలిగిన అభిమానము ఇంతింత కాదు; ఇక్కడకు రాకుండా సెలవులంతా మద్రాసులోనే గడపాలని కోరుకున్న నన్ను నేనే దూషించుకున్నా. ఇంతలో సహజంగా తండ్రిని చూసిన బిడ్డలో కలిగే భావాలు "నాన్నా, అమ్మ నెమ్మదిగా వుందా?" అనడిగాను. మా అమ్మను గూర్చి నేను వేసిన కుశల ప్రశ్నకు మా నాన్న సంతోషానికి మేరలేదు. ఆయనకు మా అమ్మంటే తగని ప్రేమ. మా అమ్మకు కూడా అంతేనేమో కానీ అది పైకి కన్పించదు. ఆమె నడవడి తన ధర్మము తాను నిర్వర్తిస్తూన్నట్టుంటుంది. భర్త విషయంగా ఇలా నడిచే మనిషి, నా విషయంలో అతి ఆవేశపూరితంగా ప్రవర్తిస్తుంది. ఏమీ తోచక, చేసే పనిలేక పడుకొన్నా సరే, ఆమె బాధ చెపి తీరదు. అందుకోసంగానైనా, ఏదో హుషారుగా ఆడుతూ పాడుతూ కాలం గడపాలి.

మధ్యాహ్నం మూడున్నర గంటలకు మా వూరు చేరుకున్నాం. ఈ సంవత్సరం వర్షాలు బాగున్నాయేమో పొలాలన్నీ పచ్చగా ఎంతో కన్నుల పండుగగా వున్నాయి. గోగుపూలు తమ యౌవనపు పసుపురంగు పోగొట్టుకొని, ఎర్ర ఎర్రగా మారాయంటే, ఇప్పుడిప్పుడే వయస్సు మళ్ళిన ముత్తైదువ ముఖంలోని కుంకుమ శోభను జ్ఞాపకానికి తెస్తున్నాయి. జొన్నమొక్కలు ఇప్పుడిప్పుడే పొట్టలు పెడుతున్నాయి. వాటి లేత ఆకులు సాయంత్రపు గాలిలో అలలుగా ఆడుతూంటే దాగుడు మూతలు ఆడుకుంటూ అక్కడికి ఇక్కడికి పరుగెత్తే కన్నెపిల్లల్లా వున్నాయి. కాలవ నీటి ఎరుపు రంగు నొసటన్, పెరిగే తుంగలు ఆకుపచ్చ, తుమ్మపూల లేపచ్చా, రెల్లచెట్టు కొమ్మలమంచి

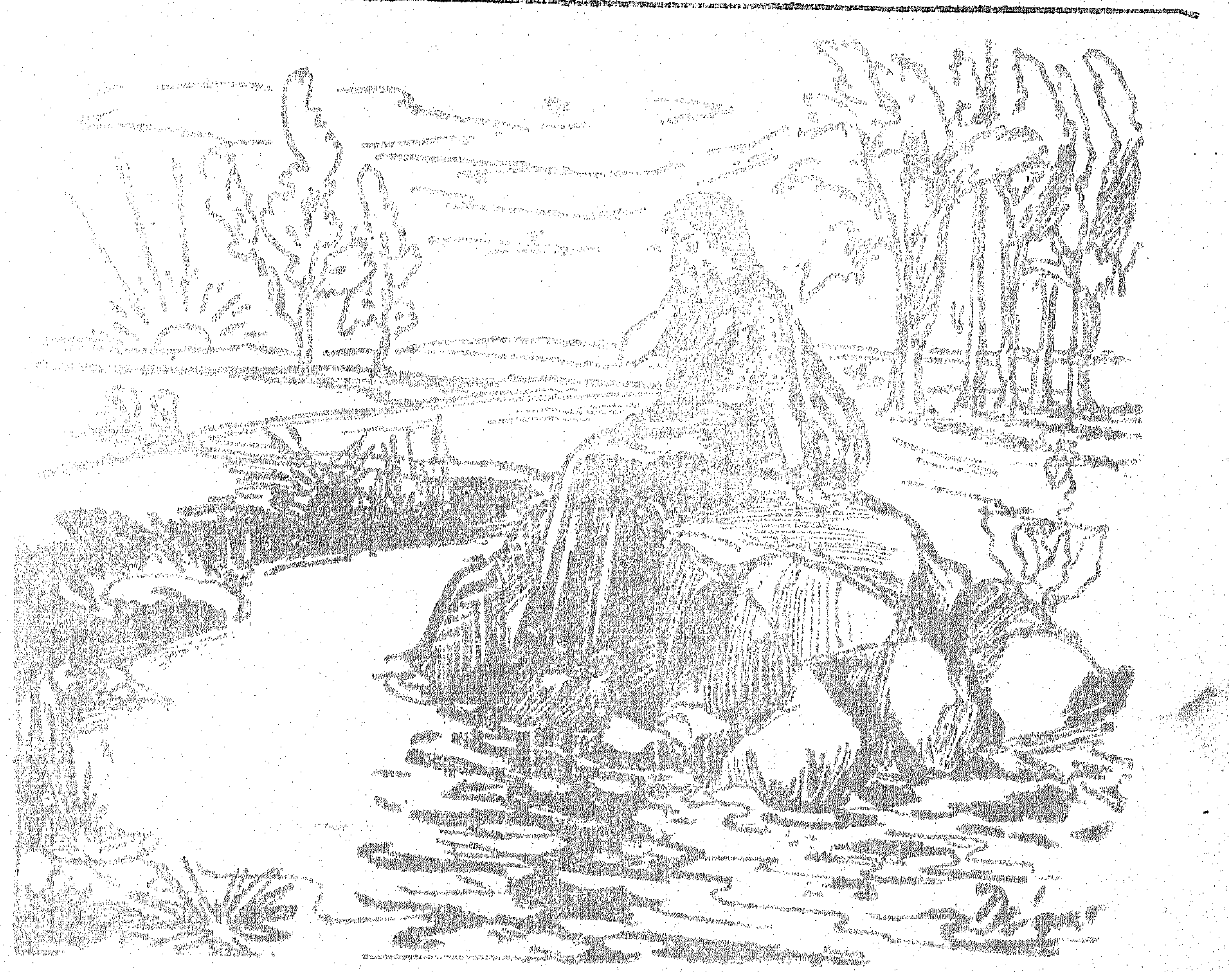

"ఒక రాతిమీద కూర్చున్నాను. కాలువలో ప్రతిబింబించే నా ముఖం...."

ఊగిసలాడే పూల తోరణాల పసుపూ — ఈ రంగు మిళితాలన్నీ సౌందర్య చిత్రాల మీద ఏవగింపు కలించేయి. ఇంతటి మూర్తివ అనుభూతిని కల్గించే ఈ పరిసరాల్లోకి రావడానికి ఎంత వెనుదీసేను? మా నాన్న అన్ని జాబులు రాయకపోతే. ఈ నిముషంలో కలిగిన ఆనందాతిశయం మళ్ళీ జీవితంలో కల్గుతుందా? ఇంతకన్న ఎక్కువ ఆనందం పొందే అనుభూతి ఉండవచ్చు. ఇంతకన్న మనోహర దృశ్యాలను చూడవచ్చు; ఈ నిమిషానికి, ఈ ఆనందానికి మా నాన్న కారకుడు ఆయన మీద ఒక విశ్వాసపూరితమైన అభిమానం కలిగింది. మనస్సు ఇంత ఉద్రిక్త పరిస్థితిలో ఉన్నప్పటికీ, ఆహారతంగా వెలిబుచ్చగలిగింది ఒక చిన్న చిరు ప్రశ్న మాత్రమే. "నాన్నా, ఈ ఏడు పంటలు బాగున్నాయా?" అని. మా నాన్న సమాధానం నాకు జ్ఞాపకమే లేదు.

ఆ పొలాల్లో తిరుగుతూ, ఆ కాలువ వొడ్డున కూర్చుంటూ, వేరుశెనగ కాయలు ఎండుగడ్డిలో కాల్చుకొని తింటూ అనుభవించిన ఆనందం ఒక్క రెండు రోజులు మాత్రమే. మూడో రోజు నుంచి, అంతకు ముందర ఆవేశం కల్గించిన దృశ్యాలే విసుగు కలిగించ ప్రారంభించేయి. మళ్ళీ ఎప్పుడెప్పుడు మద్రాసు వెళ్తామా అన్న ఆలోచన పట్టుకుంది.

మళ్ళీ మద్రాసుకు వెళ్ళాలని ఎంతవున్నా, నాన్నను అడగడానికి ధైర్యం చాలింది కాదు. అప్పుడే మా వూరు వచ్చేసి వారం రోజులైంది. శ్యామల, లలితలు జాబులు వ్రాసేరు. రోజులు నిముషాలమీద గడిచిపోతున్నాయట. మళ్ళీ ఇంత త్వరలోనే కాలేజీ తీస్తారంటే ఏడుపు వస్తూందట. కానీ, ఒక్క సముదాయింపు మాట మాత్రము వ్రాసేరు. నేను కూడా వుంటాను కనుక వాళ్ళుకూడా మద్రాసుకు ఎప్పుడెప్పుడు వెళ్తామా అని ఎదురుచూస్తున్నారట. శ్యామల తమ్ముడు తన్ను వదలడం లేదట. పోనీ, నాక్కూడా అలాగే ఒక చిట్టి తమ్ముడు ఉంటే చూడదూ? వాడితో ఆడుకుంటూ పాడుకుంటూ కాలం గడిపేదాన్నిగా! ఇలాటి [illegible] గూర్చి బాధపడినంత బుద్ధి తక్కువ మరొకటి లేదేమో అనిపించింది నాకే.

విసుగొచ్చి అలా పొలాలకేసి వెళ్తా మనుకున్నా, ఇక్కడ ఒక విషయం చెప్పాలి అనుకున్నా. కానీ. నాన్న కానీ నేనెప్పుడు ఎక్కడకు వెళ్ళినా, ఎప్పుడు ఇంటికి వచ్చినా నరించుకున్నట్టే వుండేవారు కారు. అలాగున్నప్పటికీ, నన్ను ఒక కంట కనిపెట్టుకున్నట్టే వుండేవి. నాకేమో. అందుచేత ఎక్కడికి వెళ్ళినా, చీకటి పడకముందే ఇంటికి వచ్చేసేదాన్ని.

నేను పొలాల మీదకు వెళ్దామనుకునేసరికి సాయంత్రం నాలుగ్గంటలయిపోయింది. ఇంకా పొద్దుంది కదా అని బయలేరేను. ఎందుకో మళ్ళీ ఈ రోజు అన్నీ చాలా అందంగా కన్పిస్తున్నాయి. కాలువ వొడ్డుకేసి వెళ్ళేను. తుంగలు వాయుదేవుడికి తల లొగ్గుతున్నాయి. చిన్న మండలు ఆకాశానికి వింజామరలు వీస్తున్నాయి. వాతావరణం అతి ప్రశాంతంగానూ

అంతే తెలిసి

భయపడుతూ పట్నవాసం పిల్లవాడు పల్లెటూరి పిల్లవానితో యిలా అన్నాడు:

"ఏమిటది?"

"ఆ, ఏమీ లేదు. గుడ్డి గూబ!"

"అది గుడ్డిగూబే నని నాకూ తెలుసు. కాని అలా కొరకొరగా నా కేసెం దు చూస్తోంది?" అన్నాడు పట్నవాసం పిల్లవాడు.

సుందరంగాను శాంతంగా వుంది ప్రపంచం. ఉదయిస్తూన్న సూర్యుడు తన మాయలు పక్కగా కాకుండా, శిక్షణ పొందిన సింగంలా వున్నాడు. కాలువ దాటడానికి అనుకూలంగా చీరచెంగు కట్టుకున్న, బొంతరాతి గిమ్మలో ఒకదానిపైన కూర్చున్నా. కాళ్లు నీళ్ళల్లోకి పెట్టి నప్పటికీ నీరు తగలడం లేదు. ఆ పారే నీళ్ళల్లో, పిట్టలపాటు పరుగెడుతున్న కన్పించే గతి నన్నాకర్షించింది. దానివేపే తీక్షణంగా చూస్తున్నాను. నీటి కాలువలో ప్రతిబింబిస్తూన్న నా ముఖం ఆకర్షించింది. నిజంగా చాలా అందంగా వున్నా. గాలిలో ఎగురుతూన్న ఆ ముంగురులు, విశాల ఫాలభాగము, పెద్దదీ కాక చిన్నదీ కాక ముఖానికి సరిపడే ముక్కు, రేఖా మాత్రంగా వున్న పెదవులు, అన్నిటికన్న కలువల మల్లే వున్న నేత్రద్వయం— ఇవన్నీ నన్ను ఆకర్షించేయి. ఒగ్గులమీదకు చెయ్యి పోనిచ్చేను. అవి నున్నితంగా నున్నగా వున్నాయి. ఇంత అందం నిండి వున్న దేమో? ఎవరి కంటికీ ఆనుకోవాలనే ఆక్షేపించడం లేదు. పోనీ, నన్ను చూచి ప్రేమించిన వాళ్ళు లేకపోగా, నేనైనా ఇప్పటివరకూ ఎవర్నీ ప్రేమించలేదు. మరి, ఇప్పుడు—ఎవరైనా సరే, ఎవరో ఒకరు నన్ను ప్రేమించేవాళ్ళు నా ప్రక్కనే వుంటే ఎంత బాగుంటుంది! ఎంత అందకత్తె అయినప్పటికీ, వాళ్ళు ఎల్లవేళల అందంగా వుండరు. కొన్ని కొన్ని సమయాల్లో చూస్తే అందం అటుంచి, ఎక్కడనుంచో లేని అందం కొంత పుట్టుకొస్తుంది నిజంగా. ఇప్పుడు అంతే ఈ క్షణంలో వున్నంత అందంగా ఇంతకుముందు రెన్నడూ లేనని చెప్పాలి. ఇలాంటప్పుడు ప్రక్కన నా అందాన్ని ప్రశంసించే వాళ్ళెవరూ లేకపోవడం బాధ కలిగిం చింది. చాలా దుఃఖం కలిగింది. కొద్ది క్షణాల ప్రశాంతి ఆగి నా అంతరంగం వింతతో తీయగానూ, ఎంతో సొంపుగానూ వుంది. అంతలో నన్ను ప్రేమించి నా అందాన్ని ప్రశంసించి, ఆస్వాదించి, అనుభవించే వాడు తనంతగా తానే అనేవన కలుగానే అంతటి ఆనందాన్ని గిల్లిత్తుకపోయింది.

అంత దీర్ఘాలోచనలో మునిగివున్నప్పటికీ, [illegible] ఆలికిడి అయినప్పటికీ గమనిస్తూనే వున్నా. [illegible] గొల్లపిల్లవాడు ఆవు [illegible] ఇంద్రుడు తోలుకుపోతున్నాడు. [illegible] నన్ను చూచి ఇంటిదగ్గర దిగపెడ్తా [illegible] ఈ గోల విని [illegible] నన్ను గమనిస్తూనే ఆలోచన [illegible] నా కన్ను [illegible] లేదు. ఎదురుగా వున్న ఆ బొంతరాతి దిబ్బమీద ఎప్పుడు వచ్చేడో ఎటునుంచి వచ్చేడో పాలు కాదే రూపవం కాకపోయినా, నగి వయస్సులో వున్న ఒకాయన తన వేపే చూస్తూ నీళ్ళలో తన పాదాలను ఆడిస్తున్నాడు అసలు, ఆ నీటి ప్రవాహానికి కలిగిన ఆటంకపు శబ్దం అనుకుంటూ ఎదురుగ్గా ఎవ్వరో కూర్చునివున్నట్టు అనుమానం కల్గిం చింది నాలో. మంచి ఎర్రి రంగువి ధోవతి కట్టుకొని వున్నాడు జుబ్బా. అది తమాషాగా గుజరాతీ పద్ధతిలో వుంది; బొత్తాలు లేకుండా ఒక పక్కగా వున్న పొడ కత్తిరింపులను పట్టు దారాలతో కట్టడు. మంచి జరీ అంచు తలపాగా చుట్టుకొని వున్నాడు. ఇప్పటికిప్పుడే గడ్డం గీసుకొన్నట్టు శుభ్రంగా వుంది ముఖం. మంచి రంగు, స్ఫురద్రూపి కాకపోతే ఆ వాత కాలం నాటి దుస్తులను చూస్తే కొంచెం నవ్వు వచ్చింది. నవ్వు ఆపుకుంటూ, ఆయన వేపు పరకాయించి చూసేను. చెవులకు కెంపుల పోగు లున్నాయి. నవ్వు ఆగింది కాదు. పెద్దగా నవ్వే [illegible] అంతలో ఆతని కళ్ళు వేసుకొచ్చింది. అంత [illegible] నుంచి లేచి [illegible] వస్తూ [illegible] నాకేసి కళ్ళు ఎగుర వేసేటట్టుంది. [illegible] లేచి, ప్రారికెక్కి తిరిగేను. పరుగు [illegible] మీదికి [illegible] నా వద్దకుగా [illegible] లేకపోగా, తల [illegible] నిలబడ్డాను.

"నేను నేను నేను..."

ధైర్యం తెచ్చుకొని, కొంగు కొనను చేతిలో [illegible] నలిపుతూ

"మీరు, మీరు రెవరూ?" అడిగాను

"ఏమి నాకేవు కదా?"

అలా ఏకవచనము ప్రయోగించే సరికి కొంచెం కోపం వచ్చింది. ఇదే ప్రథమ సమా వేశము. ఆయ నెవరో నాకు తెలియదు. నే నెవరో ఆయనకు తెలియదు. దుస్తులకు తగ్గట్టు గానే, మాటలో కూడా పల్లెటూరి లైతులా వున్నాడు. కొంచెం మాట మర్యాద అంటే ఏమిటో తెలియజెయ్యాలని నిశ్చయించుకున్నా.

"మీకు మర్యాదగా మాట్లాడ్డం తెలియ నట్టుందిలా వుందే?"

"నిన్ను మర్యాదగా సంబోధించవలసి అవ సరం."

"మీ రెవరో నాకు తెలియదు. నే నెవరో మీకు తెలియ దనుకుంటాను. ఇదివరకే ఎలాంటి పరిచయం లేనప్పుడు ఏకవచనమూ ప్రయో గించి సంబోధిస్తే ......" నన్ను పూర్తి చెయ్య నివ్వలేదు.

"ఇంకా ఆ [illegible] అప్పటికి, ఇప్పటికీ [illegible] వున్నావే?"

నాకు కోపం ఎక్కువైపోతూంది. అయినా కూడా ఏకవచనంలోనే పలకరిదా మనుకున్నా. పోనీ, పొగిపోదామంటే దారి కష్టంగా నిలు న్నాడు,

"ఏకవచన ప్రయోగానికే అంత కోపం వస్తే ఎలాగ? నువ్వు నా భార్య వన్న విషయం మరచిపోయిన టున్నావు"

నాకు వొళ్ళు పొటపోటలాడింది. నుదురు మీద చెమట చుక్కలు పడ్డాయి. ధైర్యం వహించడం తప్ప మరో మార్గం కన్పించలేదు దూరంగా గొలవాళ్ళు అవులా, [illegible] చేయి మా పాలేరు కూడా కన్పిస్తూనే వున్నాడు. పిలుదామనుకున్నా. కాని గొంతు రాలేదు.

"మీరు మాట్లాడే దేమిటో నాకు అర్థ మవడం లేదు. నా కింకా పెళ్ళి కాలేదు" అన్నాను.

"అనుకు ఈ జన్మలో ఇంకా కాలేదు."

నాకు తల తిరిగిపోతూంది. ధైర్యంగా పరి స్థితుల నెదుర్కోవడం తప్పితే మార్గాంతరం కన్పించడం లేదు. ఏదో కొంత, [illegible] చదివి వున్న దాన్ని "పునర్జన్మ" అన్న మాట జ్ఞాపకానికి రాగానే ఎక్కడలేని ధైర్యం వచ్చింది. ఆయన్ను ఎదుర్కొని ఆయనతో సమానంగా వాదించి, ఆయన అహంకారానికి, ఆత్మాభి మానానికి దెబ్బతీయాలని నిశ్చయించుకున్నా.

"జన్మ లున్నాయని నాకు నమ్మకము లేదు" అన్నాను.

"నీకు నమ్మకం వున్నా, లేకపోయినా, మరేం ఫర్వాలేదు. పూర్వ జన్మలో నువ్వు నా భార్యవి."

"ఈ విధమైన కబుర్లన్ని చెప్పి దారి విడిస్తే నే నింటికి వెళ్ళిపోతాను."

ఆయన కొంచెం వెల వెల బోయినట్లు కన్పించేడు. వెదిమ కదుపుకొన్నట్టుంది.

'ఎంత తెలివి తక్కువగా ప్రవర్తించేను, అసలు సంగతి తెల్సుకోనే లేదు. అప్పుడు

దయ్యంగా వుంటున్నాను. పూర్వ జన్మలో నీ భర్తను."

దడ పట్టుకుంది. నా కేమీ పాలుపోవడం లేదు. అసలు అప్పటికే స్మృతి తప్పి పడిపోవాల్సింది. ఇదేం ఖర్మమో, స్మృతి తప్పి పోలేదు సరికదా, మెదడు అతి నిర్మలంగానూ, చాలా చురుకుగానూ పని చేస్తూంది.

"మీరు దయ్యమని దాఖలా ఏమిటి?" అనడిగేను నేలమీద పడివున్న ఒక చీపురు పుల్లను చేతి కందిస్తూ.

"ఆ చీపురుపుల్లని నా చేతికందా పోనివ్వు" అని చెయ్యి చూపేడు. పుల్లను గుచ్చేను. అక్కడ చెయ్యి లేనట్టుగా చీపురు పుల్ల లోపలకు పోయింది. విచిత్రం! అంతవరకు భయం భయంగా వుండడంపోయి సంగతి సందర్భాలు తెలుసుకోవాలన్న ఆదుర్దా కలిగింది.

"అయితే, పూర్వ జన్మలో మనిద్దరము ఎక్కడ వుండేము?"

"ఎక్కడో, ఏమిటి? ఈ ఆంధ్ర దేశంలోనే"

"ఎప్పుడుండేవాళ్లమేమిటి?"

"ఇప్పటికి రెండు వందల ఏండ్లయింది"

"అయితే, నాకు జన్మ లున్నాయి మీకు లేవేం?"

"లేవని ఎవరు చెప్పేరూ?"

"మరిలాగే దయ్యంగానే వున్నారేం?"

"చెప్పమన్నావా?"

"చెప్పమనేగా, అడిగింది?"

"అయితే, విను నువ్వు మళ్ళీ భూలోకంలో పుట్టేసరికి పెండ్లి పెటాకులు అయిపోయి, పిల్లా జెల్లా కలిగి, జన్మ చాలించి వెళ్ళేక పుడా మనుకున్నా. అప్పుడయితే, నాకూ, నీకూ ఒక జన్మ తేడా వుంటుంది కనక, మళ్లీ నువ్వే నాకు భార్యయ్యే అవకాశం వుండదని."

"ఏం? నే నంటే, అంత విసుగొచ్చిం దెందుకూ?"

"నన్ను ఏడిపించుకు తిన్నావుగా! ఏవో లేని పోని అనుమానాలు పెట్టుకొని, వూళ్ళోవాళ్ళ ఆడవాళ్లు అంతా నా కోసం ఎగబ్రాకే వాళ్లని' నేనూ వాళ్ళంటే పడి చస్తానని, ఇలా ప్రాణం తీసేసేవు అప్పుడు తిరుపతి వెంకటేశ్వరుడికి మొక్కుకున్నా, వచ్చే జన్మకయినా దీన్ని నా పెండ్లాముగా చెయ్యొద్దురా తండ్రీ అని. నా కోరిక మన్నించితే, చచ్చిన తర్వాత ఆయన కొండకు వెళ్తానన్నా. ఇప్పుడు అక్కడనుంచే వస్తూంట ఇంకా వెంకటేశ్వరుడి ప్రభావము అలాగే వుందా?"

"మరి, నేను పెండ్లి చేసుకుని తల్లినయితే కదూ, మీకు పునర్జన్మ? నేను చేసుకోకుండా వుండిపోతేనో?"

'ప్రాణం తీసేవు! ఇలా దయ్యంలా వుండి పోవాల్సిందే! లేదా నిన్ను మళ్ళీ పెండ్లాడాలి. అందుకోసంగా నువ్వు ఇంకా అయిదారేండ్లకు చనిపోతా వనగానే నే నెక్కడో జన్మించాలి"

"ప్రతి జన్మలో అలాగే బాధ పెడ్తానని ఎక్కడుంది? కాలం మారేకొద్దీ, ఆచార వ్యవహారాలు మార్తాయి కదా? ఎప్పుడూ, భర్త ఇతర స్త్రీల్దగ్గర కెళ్తున్నాడని భార్య అసూయపడే రోజులు పోయి, భార్య ఇతర పురుషుల మీద కన్నేసిందని భర్త అసూయ చెంది, ఆగ్రహం పొందే రోజులు రాకూడదా?"

"దానికి కాలం మారాలా? నువ్వు చెప్పే లాంటి జంటలు మాత్రం లేటూ? వున్నారు నా ఖర్మ ఇలా కాలింది కానీ"

"అయితే, నా కొక సందేహం వుంది తీరుస్తారా?"

"అడుగూ!"

"మరి, ఎవ్వరైనా ఇతర పురుషుల మీద కన్ను వేయబోయినా వేసిందనే అపోహమీద భర్తచే బాధింపబడ్డ ఆడ దయ్యాలు మీకు ఎక్కడా తటస్థ పడలేదా?"

"దయ్యాలు మనుష్యులకు కనిపిస్తాయి కానీ, దయ్యాలు దయ్యాలకు కన్పించవు."

"తమాషాగానే వుందే?"

"తమాషా ఏముంది? చీకట్లో ఇద్దరు వ్యక్తులు నల్ల దుస్తులు వేసుకునివుంటే ఒకరి కొకరు కన్పిస్తారా ఏమిటి? కానీ, అందులో ఒక్కరు తెల్లదుస్తులు వేసుకొనివుంటే రెండో వానికి కన్పిస్తాడుగా? ఇంతకూ నే నొచ్చిన పని కానేలేదు"

"ఏమి టది?"

"ఏమీలేదు. ఎన్నాళ్ళని ఇలా దయ్యం లాగ వుండేది? నువ్వు ఎవడినైనా ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకుంటేనూ మళ్ళీ మానవజన్మ ఎత్తి, ఈ భూమ్మీద తిరుగుదామని వుంది."

నాకు నవ్వు వచ్చింది.

"పోనిద్దురూ. మనిద్దరం పెండ్లిచేసుకో వద్దనుకుంటేనే? దానికి, నేనూ సమ్మతిస్తేనో?"

"అది కుదరదు, సమకాలంలో మనిద్దరము జన్మ దాలివుంటే మనిద్దరికి పెండ్లి తప్పదు. మనం భార్యాభర్తలు కాకుండా వుండాలంటే, మన ఇదరి మధ్య ఒక జన్మ అంతర్యం వుండాలి. ఇంతలో నీ కర్మ, మరొకరి కర్మతోటి పెనవేసుకొని, నాకు మరొక రెవరి కర్మతోనైనా సంబంధం కలుగచేసుకోడానికి, స్వతంత్రం ఏర్పడుతుంది"

"మరి నన్నెవరూ ప్రేమించందే"

"పోనీ నువ్వెవరైనా ప్రేమించకూడదూ?"

"ఒకవేళ ప్రేమించినా, కుక్కిన పేనులా పడి వుండాల్సిందే కాని ఏ ఆడదైనా ఆ మాట చెప్పడానికి సాహసిస్తుందా" సాహసించినా పలుగురూ పరిహసించరూ?"

యెంకి పాటలు

అద్వైతం

శ్రీ నండూరి వెంకట సుబ్బారావు

బలగ మంతకు ఎంకి స్వరిశె పదివేలు
పరవళ్లు నా మనసు పరి పరి విధాలు
జనవని నొసట ఎంకి
పసువు కుంకుమ తీర్పు—
స్వరిశ జనవడు కరగు
కరగు నొసటను రంగు!
బలగ........

అంటి నిలిచిన ఎంకి
అమృతను కురియు గోవు;
ఎగబ్రాకు పసిలేడి
ఎంకి చెయి మూ చూడ!
బలగ........

ఎంకిగని పక్షి జత
ఎరమానిపై బ్రాలు
అతివ చెంపకు చెంప
అతికి నమ్మారింప!
బలగ........

భూదేవి పులకించు
నా దేవి కై సేయ—
ఆమె నే నను మతము
అద్వైతమె నిజము!
బలగ........

"ఇంకా అలాగే వున్నారూ, ఆంధ్రదేశపు ఆడవారు? రెండువందల యేండ్లుగా పిసమెత్తయినా మారలేదన్నమాట. పోనీ, నే చెప్పినట్టు చెయ్యి. ఎల్లుండి సాయంత్రం నిన్ను చూడడానికి ఒక అబ్బాయి వస్తాడు. నిన్ను చూడగానే ప్రేమపాశంలో పడ్తాడు. వారం రోజుల్లోగా పెండ్లి జేసినే ఈ సంబంధానికి

(మిగతా 64 వ పేజీలో)

ప్రమదావనం.

వైపరీత్యాలు

(౩౦ వ పేజీ తరువాయి)

“స్వర్గానికి పోయినా భర్తను యాత్రలకు పోతూ పిల్లల్ని వెంట తీసుకు పోవద్దని” తెలుగు సామెత ఉంది... దాని అర్థం ఏమిటయ్యా అంటే యాత్రలకు పిల్లల్ని తీసుకు వెళ్ళ వద్దనుకొండి. వాళ్ళు దాహం పెట్టి కనిపించిన అడ్డమైన గడ్డ కొనిపించకుంటే ఏడ గగ్గోలు పెడితే యిహ యాత్రలు సుఖం పేరేచెప్పాలా?... పార్వతీ యాత్రకే నమస్కారం పెట్టి యీ రోగిష్టి పిల్లల్ని భుజాన వేసుకుని యింటికి సుఖం పట్టాలి... అలాగే పెళ్ళిళ్ళలో పనిసైన వాళ్ళు—ముఖ్యంగా బావలు వస్తారు కదా, వాళ్ళ మోటు సరసాలు భర్తగారు కనక విన్నారా —సరసం విరసం అయి నవ్వులల్లా— నవ్వులయి... పెళ్ళి మాట దేవు డెరుగు ముందు ఆయావున్ని సర్దుకోలేక నవ్వు చెప్పుకోలేక ప్రతి వాళ్ళి భంగపడాల్సి వస్తుంది అని తాత్పర్యం...

అలా ఇప్పుడు ఏ బావలకు వరుసనే ఒప్పుకో వాళ్ళ. నాగరికత వృద్ధి చెందటంతో పాటు అసభ్య మైన సరసాలూ అవి చాలావరకు తగ్గిపోయ్యే ఇవి వస్తున్నాయి. ... ఆ మాట కొస్తే సున్నితమైన హాస్యం బావా మరదళ్ళ మధ్య ఉండాలనే ఉంది. ఎవరి మధ్యనయినా ఉండవచ్చుగా....

మరో వింత... కొందరు పెళ్ళిలో “మరదలి మాట” అని పెళ్ళికొడుకు వారిచేత వధువు బావకు యిప్పిస్తారట. అంటే సదరు వధువుపై గల హక్కును ఆ బావగారు వదులుకుంటున్నందుకుగాను ఆయనగారికి మామూలు అన్న మాట!

కొందరు బావ అన్నారు. వారు మరదళ్ళని చెల్లెళ్ళతో సమానంగా చూచుకుంటారు. అలాంటి వారిని ఆదర్శంగా తీసుకొని అందరూ మరదళ్ళని అలాగే చూడగలిగితే ఎంత బాగుంటుంది... కానీ... అంతా ఒకలాగే ఉంటే మరి తమాషా ఏముంది గనక.

అలా వుండని బావలను ఆయూరు చేస్తేం దెవరు? మన పెద్దలేగా! కాబట్టి సాధ్యమయినంత వరకూ వెర్రి మొర్రి భావాలు పసివాళ్ళ బుర్రలో ఎక్కించి పాడు చేయకుండా ఉండటానికి యిహ ముందయినా తల్లితండ్రులు ప్రయత్నిస్తే, కనీసం మరో రెండు తరాలకైనా పరివర్తన కలుగవచ్చు.

—“ఉమాదేవి”

Edited, Printed and Published by NARLA VENKATESWAR RAO, at the “Indian Express” Press, Old Madras Club Compound, Club House Mount Road, Madras.

★ ★ అర్హత ★ ★

(౧౮ వ పేజీ తరువాయి)

భారతి కారులో వెనుక సీటులో కూర్చుంది. నగరం దిశగా కారు పయనించింది.

కారు వేగంగా పోతోంది. భారతి తన మనసులో ‘అడగనా... మాననా...’ అనుకుంది ఏమంటాడో అని భయపడింది. ఆమె గుండెలు వేగంగా కొట్టుకోవ డం మొదలు పెట్టాయి. రెండుమూడు సార్లు ప్రయ త్నించింది. ఆమె నోటి వెంట మాట పెగల్లేదు. మెల్లిగా ధైర్యాన్ని చిక్కబట్టింది.

‘నోట్సు మరచి పోయాను...ఒకసారి కారు ఇంటికి పోనిస్తారా...’ అంది. ఆమె కంఠం వణికింది. కారు తిరగబడి పోతుందా అనిపించింది.

వెంటనే ‘ఎక్కడ’ అన్న కంఠ ధ్వని మెల్లిగా విన వచ్చింది. అతని తల ఏ ప్రక్కకూ తిరగలేదు.

ఆమె భయం భయంగా చెప్పింది. వాళ్ళ ఇల్లు ఎక్కడ ఉందో పూర్తిగా చెప్పింది. ఆమె చెప్పడమే తడవుగా ఆ కారు నీటి మీద పడవ వెళ్ళున్నంత మెత్తగా ఆకాశంలో విమానం వెళ్తున్నంత జోరుగా సాగి భారతి ఇంటి ముందు ఆగింది.

భారతి లోనికి వెళ్ళింది. తిరిగి బయటకు వచ్చింది. ఆమె కాళ్ళు నిలబడటం లేదు.‘ఒకసారి ఇలా వస్తారా...’ ఎలా అన్నదో తెలియదు. ఇంతలోనే అతను దిగి రావ డం జరిగి పోయింది. ఆమె అతని కళ్ళల్లోకి చూడ లేకపోయింది.

అప్పటికే అతను భారతికి తను కలిగించిన ఇక్క ట్ల గురించి తలచుకుంటూ సిగ్గు పడి పోతు న్నాడు. బాధతో కుమిలి పోతున్నాడు. తను భార తికి ఎన్ని అన్యాయాలు చేశాడు. భారతిని ఎప్పుడూ ఒక మనిషిగా తను చూడలేక పోయాడు. తను పతు తుల్యుడు. తనకు దూరంగా ఉన్న మీదట భారతి ఎంత ఉన్నత స్థితికి వచ్చింది. తను ఆమెకు ఏమీ చేయ లేకపోగా ఆమెను దుర్భరమైన బాధలతో మాడ్చి చంపాడు. క్రూరంగా హింసించాడు....

అతని కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి.
అతని వైపు భారతి చూసింది.
ఆమెవైపు అతను చూశాడు.

ఒక పశ్చాత్తాప హృదయం, ఒక దాతృత్వ శీలము, కళ్ళతో మాటాడుకున్నాయి. ఆమెలోని సహన భావము, దయా గుణము, విశాల హృదయము పొంగి పొరలింది, ఆమె చేయి ముందుకు సాగింది. అతని చేతిలో చేయి పెట్టింది. తన చేతిలోని డబ్బు అతని చేతిలో ఎలా పెట్టిందో తెలియదు.... ‘మీరు కాదన కండి...’ అంది.

అతని కనుల జారుతున్న నీళ్ళు ఆమె చేతుల మీద పడ్డాయి. అతని పెదవులు ఎలాగో కదిలాయి. ‘నీ దగ్గర పుచ్చుకోడానికి నే నర్హుణ్ణి భారతీ... అతని కంఠం ఆ పైన ఏమీ మాట్లాడలేక పోయింది.

దయ్యాం కుదిర్చిన సంబంధం

★

(౨౯ వ పేజీ తరువాయి)

ఒకప్పుడుండేవారంటారు [illegible] ఈ బాధలో పెండ్లి [illegible] అబ్బాయి మంచి [illegible] చెప్పచేతల్లో [illegible] వుంటాడుట.”

పూర్తిగా దయ్యం [illegible] బాగా అందంగా [illegible] వుంది వదనం. [illegible] జన్మలో ఎంత [illegible].

“అరరె! [illegible] మా వాళ్ళు వస్తున్నారు [illegible] చెప్పినట్లు చేస్తావు కదూ”

ఆ మాటలు ఇంకా [illegible] ఆయన వెళ్ళాగ పెళ్ళారి [illegible] ఆకారము కన్పించలేదు [illegible]. చీకటో ఇక్కడ ఏం చేస్తున్నావమ్మా? ఇంటికి పద” అని మా నాన్న [illegible].

ఉలికిపడి లేచాను [illegible] వెళ్ళాను. దారిలో [illegible] తిరిగి చూశాను. [illegible] మా నాన్న [illegible]

మరునటి రోజు [illegible] మా నాన్న నా పెండ్లి ప్రసక్తి [illegible]

“అమ్మా రేపు [illegible] నికి గురించాడుగా [illegible] ఐ. ఏ. ఎస్. [illegible] కేస్తారో తెలియదు [illegible] మంచి సంబంధం [illegible]” అన్నారు

చూడక్కరలేకుండానే [illegible] అమ్మా నాన్న ఆశ్చర్యాలకు [illegible] ఐ. ఏ. ఎస్. పదవి [illegible] నే నిలాగన్నా, ఆ అబ్బాయి [illegible] చూడానికి మరునటిరోజు [illegible] అప్పటికప్పుడు పెండ్లి [illegible]. ఎవ్వరికీ, ఆహ్వానాలు కూడా పంపే వ్యవధి లేకుండానే పెండ్లి అయిపోయింది సెలవులయి కాలేజికి వెళ్ళగానే మెళ్ళో మంగళసూత్రం చూచి అందరూ ఆశ్చర్యపడ్డవాళ్ళే. వాళ్ళకు ఏం చెప్పడం? నిజం చెప్తే నమ్ముతారా? ★